

Rada Ławnicza
przy Sądzie Okręgowym w Warszawie
al. „Solidarności” 127
00-898 Warszawa

Warszawa, dn. 28 września 2023 r.

Minister Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Dotyczy: podjęcia przez Ministra Sprawiedliwości działań prowadzących do przyznania dodatku do emerytury osobom, które pełniły funkcję ławnika w sądach powszechnych.

Na podstawie § 8.1 oraz § 9. pkt. 1) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu wyboru, składu i struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań rady ławniczej (Dz. U. z 2006 r. nr 23, poz.174) w imieniu ławników Sądu Okręgowego w Warszawie zwracam się do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o podjęcie działań prowadzących do przyznania dodatku do emerytury osobom, które pełniły funkcję ławnika w sądach powszechnych, np. na zasadach podobnych jak przyznane świadczenie w formie dodatku do emerytury dla osób pełniących funkcję sołtysa.

Proponujemy, aby dodatkiem były objęte osoby, które pełniły funkcję ławnika w sądach powszechnych nie mniej niż 8 lat, (co najmniej dwie pełne kadencje) i uzyskały prawo do emerytury. Dodatek ten stanowiłby jeden z elementów motywujących osoby pracujące zawodowo do długoletniego pełnienia społecznej funkcji ławnika, a także byłby wyrazem podziękowania dla ławników, którzy uzyskali już prawo do emerytury i z różnych powodów nie mogą dalej pełnić tej odpowiedzialnej funkcji.

Ławnik, jako niezawodowy członek składu orzekającego, nie otrzymuje wynagrodzenia, a jedynie rekompensatę pieniężną za czas wykonywania czynności w sądzie, co wynika z art. 172 § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1615 zwanej dalej Ustawą).

Warto podkreślić, że ustawodawca wymieniając czynności w sądzie, które wykonuje ławnik i za które przysługuje rekompensata, nie uwzględnił czasu poświęconego np. na zapoznanie się z aktami sprawy, do której został wylosowany.

Zgodnie z art. 172 § 2 Ustawy „ (...) ławnik zachowuje prawo do świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.” Z tego m.in. powodu wielu ławników nie korzysta z „przywileju” zwolnienia go od pracy na czas wykonywania czynności w sądzie (art. 172 § 1 Ustawy), a wykorzystuje np. urlop.

Należy podkreślić, że wysokość otrzymywanej rekompensaty w wielu przypadkach nie wyrównuje ławnikowi utraconej części wynagrodzenia, zaś obniżone wynagrodzenie wpływa w konsekwencji na wysokość emerytury, która z ww. przyczyn jest niższa.

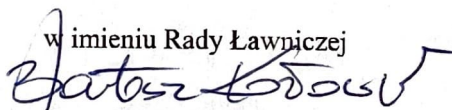
Należy podkreślić, że zgodnie z art. 13 pkt. 5 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1523) rekompensaty dla ławników są opodatkowane, a czas pełnienia funkcji ławnika nie jest wliczany do okresu zatrudnienia.

Ławnikami najczęściej zostają osoby, które są tzw. społecznikami, więc rekompensata, którą otrzymują w większości przypadków nie jest dla nich ani bodźcem ani zachętą do pełnienia tej funkcji. Ławnicy, to zazwyczaj osoby bardzo rzetelnie wykonujące swoje obowiązki, empatyczne, nierzadko bardzo dobrze i wszechstronnie wykształcone, doszkalające się we własnym zakresie, doskonale współpracujące z sędziami zawodowymi, znające przepisy prawa dotyczące spraw, w których orzekają (np. do orzekania w sądach pracy wymagana jest szczególna znajomość spraw pracowniczych).

Udział ławnika w rozprawie, to odpowiedzialne zadanie, często stanowiące duże obciążenie emocjonalne. Dotyczy to zwłaszcza spraw karnych, ale także spraw rodzinnych, czy pracowniczych, gdy dochodzi np. do długotrwałego mobbingu.

Reasumując, społeczna funkcja ławników ma bardzo istotne znaczenie dla Wymiaru Sprawiedliwości i wiąże się z dużą odpowiedzialnością, jaka na nich spoczywa, ławnicy zaś godnie i bezstronnie reprezentują Wymiar Sprawiedliwości.

Mając na uwadze powyższe wnioskujemy o podjęcie działań prowadzących do przyznania dodatku do emerytury osobom, które pełniły funkcję ławnika w sądownictwie powszechnym.

w imieniu Rady Ławniczej

Bartosz Kozłowski
Przewodniczący Rady Ławniczej